

tíðindablaðið

Útgevandi: p/f sosialurin

Fyrirtaksstjóri og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)

Blaðfólk: Hogni Djurhuus, Dagny Joensen, Jóhann Mortensen og Jan Müller

Lýsingar: Árni Joensen

Uppseting: p/f sosialurin. Prent: p/f pressan 1981

sosialurin

Postsmoga 76,
3800 Argir,
telefon 11820

Landsfundurin

oddagrein

UM VIKUSKIFTIÐ hevði Javnaðarflokkurin landsfund í Runavík, har javnaðarfólk úr øllum landinum vóru komin saman at viðgera flokkslaða arbeiði eins og landsins politisku støðu.

Á LANDSFUNDINUM var politiska, búskaparlaga og sosiala støðan í Føroyum viðgjörd, nú borgarlaga stýri hevur sitið við politisku leiðsluni í háltvtriðja ár. Landsfundurin fanst harðliga at verandi politisku stýring hvør misseydnaður politikkur rakar nærur allar landsins íbúgvir og ikki minst tey lægstlønðu, og tey sum harvið frammanundan vóru ringast fyrri.

MILLUM tey mongu mál, sum vóru viðgjörd, var skattaspurningurin nú landsstýrið hevur gjørt av at leggja um til kelduskatt. Landsfundurin undirstrikaði, at Javnaðarflokkurin er avgjört fyrri kelduskatti, men er ikki sinnadur at fremja hesa nýskapan so tilvildarlaga og illa gjøgnumhugsað sum hetta landsstýrið hevur gjørt. Somuleiðis var harðliga átalat at landstýrið nýtir kelduskattskipanina at leggja nýggjar og

munandi skattabyrðar á fólk. So munandi, at eftir metingum fær landskassin eina meirinntøku í skatti uppá millum 60 og 70 milljónir krónur.

Á LANDSFUNDINUM varð eisini víst á ta stóru reallønarminking sum er farin fram seinastu árin har reallønir er minka við umleið 30 prosentum, millum annað orsaka av 0-stillingini av prísstíðingum og øktum skatta og tollbyrðum.

Á FISKIVEIÐUØKINUM hevur landsstýrið eisini verið ógvuliga óheppi við politikki sínum. Víst varð á skerdu veiðumøguleikarnar, samráðingarúrslitini við EF og vánaligu umsitingini av íslendssáttmálanum sum kostaði okkum fleiri hundrad tons.

EINA TÍLÍKA politiska gongd kunnu vit ikki liva við í longdini. Okkum tørvar ein meira sosialt avbalanseraðan politikk har nýskapan og nýhugsan eru við í myndini í staðin fyrri landsstýrisins vinnu- og kenningapolitikki. Hesum kunnu vit ikki rokna við av núverandi samgonguflokkum, og er ongantíð ov skjótt at hesir leggja frá sær, og lata stýrið yvir til aðrar sum áður hava sýnt betur politiskt hegri.

Mintust tygum

haldaragjaldið?

Føroyingar og fólkamentan

Á skránni við tiltøkum í Norðurlandahúsinum tann 10.5. var eitt, sum eg hevði gleitt meg til at verið við í. Nevniliga »Fra Noreg til Fære og Noreg att — Ábningsperiodens største folkekulturelle indslag i Nordens huse«. Konan, eg og sonurin fóru niðan og vóru við Norðurlandahúsinu nakað áðrenn kl. 20. Tá ið eg sá fólkidið gekk inn, fór eg at ivast: var hetta bert fyrri nøkur ella fyrri øll — onki varð nevnt í skránni um hetta,

heldur onki um atgongumerki. Við soninum í hondini fari eg yvir til dynnar, har ein kendur mentanarmaður stendur í durum, í føroyskum klæðum. Eg spyrji um tiltakið er fyrri øll, og fái at vita at hetta bert er fyrri limir úr dansifølgnum. Irriterað og vónsvikin fóru vit heimaftur. Nú aftaná frætti eg, at hurðarnar als ikki vóru stongdar fyrri øðrum feringum enn teimum úr dansifølgnum, tað verður

váttað av einum dana sum stóð longri inni í durum og beyð fólkni vælkominn. Eisini frætti eg um lýsingina í útvarpinum, har sagt var, at bert teir føroyingar ið vóru limir í dansifølgnum sluppu við til »ábningsperiodens største folkekulturelle indslag«. Spurningurin er so um tað eru dansifølgini, ella okkurt ávíst av teimum, sum er meistari fyrri lýsingini og burturbeiningini av »fremmandum elementum« týskvaldið.

Hin Brúna Skrásetingin

Ikki fingur teir nóg mikið, teir brúna á Dagblaðnum, tá teir noyddust at eta hørt orð í seg eftir fólu greinina, nevnd »Hin grái og hin hvítu« herfyri. Eg veit, hvør tað var, ið setti teimum kniv í barkan (tá eg skal ikki nevna hann, men hann hevur minna størstu virðing), so teir noyddust at avsanna egnu lygnir sínar, men so ómannsligir, sum hesar journalistisku kloakkrøttur altíð hava verið, komu teir ikki so frægt sum við eini umbering.

Nú var tað friðargongan seinasta sunnudag, sum fekk brúna reystmennini at royna seg aftur. Teir ofraðu eina heila síðu við rúgvu av myndum av hampafólkum, sum luttóku í friðargonguni. Aftur við myndini høvdu teir hetta McCartyistiska grugg sum tekst:

»Perluroll og Setur-snobbar í ørindagongu fyrri KGB. Ein vesalur skari av hopp-høvdum, kommunism, kirkjubøingum og akademiskum snobbum setti ein meiri skemtiligan dām á mentaliga grylveitsluna seinasta vikuskiftið. Við William Heinesen á odda seinastu 200 metrar nærkaðist karnevalið Norðurlandahúsinum, har lögreglan mátti skilja lort frá pannukøkur og visa rekavættum burtur frá mentanini (her kalla teir í veruleikanum William fyrri rekavætti!) Trupulleikin var bert, at helvtin av orindaveinunum hjá KGB var innboðin til vigsluna av Norðurlandahúsinum.«

Trúgv tí ella lat vera, men hetta stóð veruliga at lesa í Dagblaðnum 11. mei í tí Harrans ári 1983. Hetta skal kallast journalistikkur; tað er alt ov pent at nevna tað bukkjournalistikk, men eg finni einki betri hóskaði orð fyrri slíkum illnati.

Um tað er Neutron-óli sjálvur ella Sgt. Bernhardshundur hansara, sum sett saman hevur hesa journalistisku bukkuspann, veit eg ikki, men hetta má vera botn-

urin í føroyskari blaðskrivning, djúpari kann ein blaðmaður ómøguliga søkka. Og samstundis eru teir so næsadjarvir at geva seg út fyrri at hava patent upp á gudilighet og menniskjakærleika! Ikki skammast teir.

Tað hevur sjálvsagt pint Neutron-óla, at so nógvr fólk luttóku í friðargonguni, og at har ikki bert vóru kommunistar, Kirkjubøingar (aftur fólkahatur!) o.s.fr., men fólk úr øllum flokkum, tó kanska fólkaflokkinum undantíknun. Millum 200 og 300 fólk luttóku í friðargonguni, hóast hon var kl. 13 sunnudag og bert lýst einaferð í útvarpinum. Tað vardi meg ikki, at KGB hevði 100–150 agentar í Føroyum! Tiskil hasa fólu grein og myndareportasju. Men vit, sum luttóku í friðargonguni, sóu væl, áðrenn nakað sum helst var byrjað — altso áðrenn Kjaran Mørkøre hevði hildið røðu sína — at myndamaður Dagblaðsins snikti seg runt og tók ein hóp av myndum av friðarfólkum, sum stóðu og prátaðu saman í friði og náðum.

Tað var púra týðuligt, at hesin eiturormur av einum myndamanni tók myndir til kartotek Dagblaðsins, eila vit kunnu hugsa eitt stig víðari: Myndir til at gera Kartotek! hjá CIA meira komplett! Tað er altíð gott at hava allar hesar vinstrahallu vargar í kartoteki.

Tað var fyrri nøkrum árum síðani ein føroyingur, hann liggur nú í sínari grøv, sum segði, at hann visti, at eitt slíkt kartotek yvir vinstravendar føroyingar var til. Nú er kartotekið munandi størri, og tit brúnskjúrtur hava sum rættir landasvikjarar gjørt tykkara til at gera skrásetingarnar hjá CIA meira fullgiggjaðar.

Óli, ert tú imóti friði, so ert tú fyrri kríggi! So einfalt er tað. Og har munnu valla allir fólkafloksmenn vera samdir við tær. Men ein friðarlígar friðargonga enn henda kann ikki hugs-

ast. Burtursæð frá, at nakrir hálfvullir fólkafloksagentar stóðu niðri við »Ternuna« og róptu ljót orð eftir friðarfólki, so gekk alt púra friðarlíga fyrri seg. Og hetta pinir aftur, Óli! Tað hevði verið nógvr hugaligari um onkur ballada var!

Fólkajagstran sum hesa, Dagblaðið nú ferir, skal ein heilt aftur í McCarty-tíðina fyrri at kenna aftur, tað tíðina tá Chaplin noyddist at flyggja úr »Gods own Country, og rithevdandar sum Arthur Miller og mangir aðrir vórðu jagstraðir. Men minnist til, Óli og harra Sgt. Bernhard, at McCarty doyði sum ein skuffaður maður, kvaldur sínun egnum lygnum og sini egnu spýggju.

Og fara vit longur aftur, til triati árin, til Hitler tíðina og sammata, so verður næsta stig tykkara bókabrenning, eins og nazistarnir gjørdi á sinni. Tit kunnu hóskaði kynda bál á Vaglinum við bókunum hjá Williami. Størri heiður kann ikki vera einum rithevdandi sýndur.

Eg haldi, at tað skal nevast, at tá ein er útskrivaður av einum sinnissjúkrahúsi, kann ein fáa eina vátan uppá, at ein er »normalur«.

Leggið til merkis, at eftir eitt rættarmál, kann ein fáa dóm, sum sigur, at ein ikki er facistur!

Tit, ið luttóku í friðargonguni, verið vis í, at tit eru á heilt beinari kós, tá tit verða útspilt so grefliga av botnfalningum í føroyskari pressu. Øll vita tit: Tað kann ikki vera skeivt at demonstrera fyrri friði. Ti mugu vit halda á í rættvisa kravi okkara um, at løgtingssamtýktirnar viðvíkjandi NATO verða tiknar fyrri fullt, hóast vit innast inni vita, at tær ikki eru verdar tað pappir, tær eru skrivaðar á. Vit mugu halda fast við krav okkara: NATO av landinum, Føroyar og hini Norðanlondini atomfri øki.

Eystanóði

Tað sum eg fái burtur úr hesum er, at førandi dansifølg enn eina ferð hava tikið patent upp á føroyska dansin, og allahelst bert vilja hava tey við, i »duga« at dansa. At hetta er so verður m.a. undirstrikað av teirri óði ið kom frá fleiri dansifølgum, tá ið tað frættið, at norsku gestirnir høvdu »føroyskan dans« við á skránni. Markleysur frekleiki!!! Føroyski dansurin hevur mær vitandi stóðugt havt upp og niðurgangstíðir, og er meira

kroystur í dag enn nakrantíð áður. Men skal honum vera liv lagað sum fólkneyðkenni og ikki bert sum fornminni, nýðast øll dansifølgini at sleppa sínum isolatíonspolitikk og gevast at taka patent upp á, hvør er verðurur í føroyskum dansi og hvør ið ikki er tað, somuleiðis sleppa metingunum av, nær dansifølg heldur føroyskan dans verðan at luttaka í, m.a. almennan føroyskan dans í Havn.

Dansifølgini hava sjálvsagða uppgávu í at

varðgeita góðan føroyskan dans, men tey mugu sjálvandi eisini brúka vitanina og sín kunnleika í almennum dansi, og eisini vera opin fyrri øðrum stævi enn tí føroyska. Tá fer kanska at bera til at vaksa um áhugan fyrri føroyskum dansi. Núverandi mentanarpolitikkurin hjá onkrum dansifølagi tekur livið av dansinum sum føroyskum fólkneyðkenni og dansi sum livgevandi samveru.

Heri Kragestein